

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-н Екатерина Илиева Матеева,
Професионално направление 3.6 Право
(Гражданско и семейно право)

Относно:

Дисертационния труд на тема
**„ПРАВНА ПРИРОДА НА ПЛАНА ЗА ОЗДРАВЯВАНЕ НА
ТЪРГОВЕЦ В ПРОИЗВОДСТВОТО ПО НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ”**

Представен от **ЕМИЛ ЙОРДАНОВ РАДЕВ**,
Докторант на самостоятелна подготовка,
Докторантска програма по Гражданско и семейно право,
Департамент Право, Магистърски факултет на НБУ
Професионално направление 3.6 Право (Гражданско и семейно
право)
за придобиване на образователната и научна степен „доктор”

В качеството ми на научен ръководител и на основание чл. 14, ал. 4 от Наредбата за развитието на академичния състав на НБУ представям настоящото становище относно съответствието с изискванията на ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ на дисертационния труд на **Емил Йорданов Радев**, докторант на самостоятелна подготовка в докторантска програма по Гражданско и семейно право към Департамент Право, МФ на НБУ на тема **„ПРАВНА ПРИРОДА НА ПЛАНА ЗА ОЗДРАВЯВАНЕ НА ТЪРГОВЕЦ В ПРОИЗВОДСТВОТО ПО НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ”**.

Трудът с общ обем от 254 страници е структуриран в увод, четири глави, разделени на точки с предметни заглавия и заключение. В края на изследването е приложен списък на използваната литература, включващ общо 84 библиографски единици, от които 45 на български език и 39 на английски и немски език.

Докторантът е представил автореферат, който вярно отразява авторовата теза, целите, предмета, обекта, методите на научно изследване, съдържанието и новостите в изследването.

Трудът е посветен на тема с подчертана актуалност за съвременната ни икономическа и правна действителност, която не е била предмет на самостоятелно монографично разглеждане в нашата доктрина до този момент. Въпросът за правната природа на оздравителния план е бил обсъждан у нас в отделни теоретични съчинения, включително такива с монографичен характер, но не като централен и непосредствен предмет на изследване, а по-скоро като част от по-общата тема за оздравителното производство. Вследствие на това в литературата ни до момента не е могла да се формира

цялостна и стройна научна теория относно същността на оздравителния план. През изминалите десетилетия са били излагани най-различни възгледи за правното естество на оздравителния план, които варират в широкия спектър от съдебен акт, през съдебно споразумение, договор между длъжника и кредиторите му, та чак до вид сделка от типа на решенията, представляващ акт на неперсонифицираната общност на кредиторите в производството по несъстоятелност. Липсата на единомислие в доктрината, както и отсъствието на единно становище в съдебната практика, са подтикнали с основание докторанта да направи едно цялостно и систематично изследване на правната природа на оздравителния план, като анализира подробно юридическите му признаци, неговото правно действие и отликите му от сходни правни фигури и на тази основа да формира обосновани изводи за неговата правна квалификация. Като се има предвид, че оздравяването на длъжниковото предприятие въз основа на приет и утвърден по установения ред оздравителен план е във всички случаи предпочитаната алтернатива пред удовлетворяване на кредиторите чрез универсално принудително изпълнение върху длъжниковото имущество, не може да има съмнение, че въпросът за правната природа и действието на оздравителния план е от съществено теоретично и практическо значение.

Структурата на изследването е стройна и съобразена с научната задача на дисертанта. В логическа последователност са разгледани общата правна характеристика на оздравителния план, неговите особености като юридически акт, материалноправното му действие и процесуалните му последици и специфичните въпроси на оздравителния план при производства по несъстоятелност с международен елемент.

Приложенияте от автора общи и специални методи на научно изследване, както и разнообразието от способности за тълкуване и попълване на празнотите в правната уредба са допринесли за задълбоченото и аналитично осветляване на правните признаци и действие на оздравителния план и са създали солидна основа за изграждане на една завършена теоретична концепция за същността на изследваното явление.

Сред по-важните **нови идеи и постановки в труда**, голяма част от които имат приносен характер, се открояват:

- Определянето на оздравителния план като правно средство за колективно удовлетворяване на кредиторите на неплатежоспособния или свръхзадължен търговец, при което се избягват неблагоприятните последици на обявяването в несъстоятелност, а удовлетворяването на кредиторите се извършва преимуществено от приходите от дейността на предприятието на длъжника.
- Разглеждането на оздравителния план като резултат от осъществяването на смесен динамичен фактически състав в рамките на производството по несъстоятелност, който включва волеизявленията на предложителя на плана и на събранието на кредиторите и акт на съда по несъстоятелността, с който планът бива утвърден, за да породи материалноправните и процесуалните си последици.

- Извършването на аналитична съпоставка и разграничения между оздравителния план и плана за стабилизация на търговец по новата част V от ТЗ.
- Групирането на правните субекти, легитимирани да предлагат оздравителен план, в две групи с оглед различието в интереса им.
- Подробното изясняване на действието на оздравителния план по отношение висящите установителни и отменителни иски, предявени в хода на попълване на масата на несъстоятелността. Приема се, че иските относно съществуването на вземанията срещу длъжника продължават да се разглеждат и след прекратяване на производството по несъстоятелност поради утвърден оздравителен план. При отменителните иски, предявени от кредитори, е налице правен интерес от продължаване на производствата по делата, свързан с увеличаването на имуществото, което служи за удовлетворяване на кредиторите, съобразно предвиденията на оздравителния план.
- Анализирането на действието на плана за оздравяване с оглед вида на правоотношенията, които се изменят, създават или прекратяват в резултат от приемането и утвърждаването му. Направени са полезни уточнения относно материалноправното действие на оздравителния план, като същото е очертано в три основни насоки: преобразуващо, правосъздаващо и заместващо действие.
- Във връзка с процесуалноправните последици от оздравителния план е внесено уточнение, че неговото приемане и утвърждаване от съда е предпоставка за отпадане на публичноправните и частноправните последици от откриването на производството по несъстоятелност занапред, а процесуалните действия, извършени от органите на несъстоятелността, длъжника и съда до утвърждаването на оздравителния план, запазват своето действие и последиците от тях не се погасяват с обратна сила.
- С елементи на новост е изложението в четвъртата глава от труда, посветена на въпроси на оздравителния план в случаите, в които седалището на длъжника е разположено в друга държава, или на територията на ЕС и длъжникът притежава имущество в България. Изтъкнато е, че при образуване на спомагателно производство по чл. 759 ТЗ съгласието на синдика по основното производство се явява допълнително волеизявление в рамките на смесения фактически състав на оздравителния план, което е необходимо условие за утвърждаване на плана и за пораждаване на неговия ефект. Въпросите на оздравителния план са разгледани в светлината на влезлия наскоро в сила Регламент (ЕС) № 2015/848 на ЕП и на Съвета от 20. Май 2015 г. относно производството по несъстоятелност, в сила от 26 юни 2017 г.
- Направени са и множество предложения за подобряване на уредбата на оздравителното производство в частта относно приемане и утвърждаване на оздравителния план, част от които са уместни и заслужават вниманието на законодателя.

С оглед на предстоящото отпечатване на труда може да се **препоръча** на автора да подсили и задълбочи обосновката на някои от предложенията си *de lege ferenda*, като например на това да отпадне текстът на чл. 700а, ал. 9 ТЗ, според който ограниченията за вземане на решения от органите на длъжника не могат да се противопоставят на трети лица. Струва ми се, че авторът е имал предвид разпоредбата на чл. 700а, ал. 10 ТЗ, но въвн от отстраняването на тази техническа неточност е препоръчително да се изложат по-подробни съображения, опрени на действието на вписването в търговския регистър.

От по-подробна обосновка се нуждае и петата препоръка на автора във връзка с необходимото според него прецизиране на разпоредбата на чл. 700, ал. 2 ТЗ, като способите за оздравяване под формата на продажба на предприятието или обособена част от него се посочат в чл. 696 ТЗ, а в чл. 700, ал. 2 ТЗ да се регламентира само съдържанието на плана, ако същият предвижда използването на такива способи. Струва ми се, уредбата на способите за оздравяване под формата на продажба на предприятието или на обособени части от него са уредени на точното систематично място в чл. 700, ал. 2 ТЗ, тъй като целият чл. 700 регулира съдържанието на плана, а посочените оздравителни мерки следва да бъдат предвидени именно в съдържанието на оздравителния план.

От по-внимателно обмисляне се нуждае и 12-тото предложение *de lege ferenda*, с което авторът препоръчва „Да се измени чл. 700, ал. 6 ТЗ, като се въведе изискване към кредиторите, легитимирани да искат възобновяване на производството по несъстоятелност при несклучен договор за продажба, да притежават поне 15 % от общия размер на вземанията, преобразувани с плана и да се даде възможност на надзорния орган да иска възобновяване в тази хипотеза». Вероятно авторът е визирал разпоредбата на чл. 709 ТЗ, посветена на възобновяване на производството по несъстоятелност в хипотезата, при която длъжникът не изпълнява задълженията си по плана или тези, произтичащи от чл. 700а, ал. 5-8 ТЗ. Именно в чл. 709, ал. 1 ТЗ е предвидено такова изискване. С оглед на това целта на направеното предложение остава неясна.

Казаното до тук далеч не изчерпва научните достойнства и приноси на рецензирания труд, нито бележките, които биха могли да бъдат направени по отделни елементи от съдържанието и структурата му. Във всички случаи обаче не може да има съмнение, че дисертационният труд на г-н Емил Радев на тема „**ПРАВНА ПРИРОДА НА ПЛАНА ЗА ОЗДРАВЯВАНЕ НА ТЪРГОВЕЦ В ПРОИЗВОДСТВОТО ПО НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ**” заслужава висока обща оценка, защото е първи опит за самостоятелен систематичен анализ на една неизследвана в нейната цялост до сега правна проблематика. Трудът отговаря на изискванията на чл. 6, ал. 1 ЗРАСРБ да съдържа научни или научноприложни резултати, които представляват оригинален принос в науката. Дисертационният труд показва, че кандидатът притежава задълбочени теоретични знания и способности за самостоятелни научни изследвания.

Като публикации, свързани с темата на дисертационния труд, докторантът е посочил три научни статии: „Нови законодателни разрешения в Закона за търговския

регистър”. - сп. Търговско и облигационно право, 2013, № 1; „Някои въпроси на способите за оздравяване в производството по несъстоятелност по Търговския закон”. - Сб. Въпроси на търговското право, НИП, 2015; „Съвременни европейски модели в уредбата на разпореждането с дялове в ООД”. - сп. Норма, 2016, № 11. От тях пряко свързана с темата на рецензирания труд е втората статия. Без да повтаря буквално части от дисертационния труд, тя внася някои полезни и задълбочени уточнения относно отделни аспекти на оздравителните мерки като част от съдържанието на оздравителния план и следва да бъде оценена положително.

Заключение

Въз основа на изложените по-горе съображения и общата ми положителна оценка намирам, че дисертационният труд на **ЕМИЛ ЙОРДАНОВ РАДЕВ** „ПРАВНА ПРИРОДА НА ПЛАНА ЗА ОЗДРАВЯВАНЕ НА ТЪРГОВЕЦ В ПРОИЗВОДСТВОТО ПО НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ” разкрива задълбочените теоретични знания и способност за самостоятелни научни изследвания на автора му, насочен е към полезни научни и научноприложни резултати с приносен характер, поради което предлагам на членовете на почитаемото научно жури да гласуват положително за даване на образователната и научна степен „доктор” на **ЕМИЛ ЙОРДАНОВ РАДЕВ**.

София, 17. 08. 2017 г.

С уважение:
Проф. дюн. Екатерина Матеева